

MÜZİK TERAPİ DERNEKLERİ*

Kaan GÜNDÜZ**

ÖZ

Bu araştırma Türkiye ve diğer ülkelerde bulunan müzik terapi derneklerini ele alarak bu derneklerin mevcut özelliklerini belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırma verileri döküman incelemesi yoluyla toplanmış, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Örneklem olarak Japon müzik terapi derneği (JMTA), Hint Müzik Terapi Birliği (IAMT), Avustralya Müzik Terapi Derneği (AMTA), İngiliz Müzik Terapi Birliği (BAMT) ile Türkiye’de bulunan Müzik Terapi Derneği (MÜZTED) ve Uygulamalı Müzik Terapi Derneği (UMTED) gibi kurum ve kuruluşlar ele alınarak incelenmiş, araştırma sonucunda ise bu dernek, kurum veya kuruluşların kuruluş amaçları, çalışma programları ve hedefleri tespit edilmiştir. İçlerinden bazıları müzik terapi eğitimini yüksek lisans gibi bir eğitim programı ile verirken bazıları da sertifika programı ile verdiği sonucu elde edilmiştir. Genel anlamda dünya çapında bir vizyona ulaşma hedefleri ise ortak sonuç olarak ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Terapi, Müzik Terapi Derneği, Terapi, Müzikle Tedavi

MUSIC THERAPY ASSOCIATIONS

ABSTRACT

This paper aims to examine and determine the current features of musicotherapy associations in Turkey and other countries. Research data is collected by document review and analyzed using content analysis. The sample is investigated considering associations such as Japanese Music Therapy Association (JMTA), Indian Association of Music Therapy (IAMT), Australian Music Therapy Association (AMTA) and British Association for Music Therapy (BAMT), and Turkish associations such as Music Therapy Association (MÜZTED) and Applied Music Therapy Association (UMTED). Then, their establishment goals, work schedules, and aims are identified. Some of these associations

---

* Bu araştırma 28-30 Mart 2018 Tarihinde I. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresinde Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

** Uzman, kaangndz5876@gmail.com. ORCID: 0000-0003-1947-5367

give education at master level when a certain part offers certificate programs. In general, the common conclusion is that these associations desire to reach a worldwide vision.

Keywords: Music therapy, Music Therapy Association, Therapy, Music Therapy

1. GİRİŞ

Halk arasında sıkça “müzik ruhun gıdasıdır” söylemlerine sıkça tanık olunmuştur. Şöyle bir düşünülünce aslında sadece “gıdası” olmadığını fark etmek çok da zor olmasa gerek.

İnsanlar, istemeden de olsa müziğe hayatlarında genişçe yer vermektedirler. Çalışırken, işe giderken, bir kafede oturup birileriyle sohbet ederken, hüzünlüken veya sevinçliken bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde müzik tüketmektedir. Amaç uğruna müziği kullandığımız zamanlar da mevcuttur. Örneğin; anne karnındaki çocuğa klasik müzik dinletilir ya da dünyaya gelmiş o çocuğu uyutmak için naif ve yumuşak bir sesle ninni söylenir. Çocuklarımızın hayal gücü gelişsin diye onlara enstrümantal müzikler dinletilmektedir.

Tarih kitaplarına bakıldığında müziği tedavi amacıyla kullanan toplumların var olduğu görülmektedir. Ve bu yöntem günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir. Hatta geçmişte müzik terapi ve tedavi merkezi niteliğinde işlev gören binaların ya da kurumların olduğu, günümüzde de müzik terapi federasyonları, toplulukları, dernekleri gibi oluşumların var olduğu görülmektedir. Örneğin; ruhi varlıklar ilkel kabilelerde yaşayanların hayatlarında ruhi önemli bir yer tutmaktadır. Hekimler bazı bitkiler ve ilaçların yanı sıra müzik ve dansı da kullanarak hastalarını tedavi etmeye çalışmışlardır. Hasta insanlar da kendilerini bazı güçlere sahip olduğunu düşündüğü sihirbazlara, rahiplere bırakarak hastalıklarından kurtulmayı amaçlamışlardır (Ak, 1994: 4).

Tarihsel süreç içerisinde müzikle tedaviyi açıklamaya çalışırken Afrika, Amerika, Asya, Avrupa ve Eski Türklerle Osmanlı Türklerinde uygulanan müzik tedavi sürecine değinmek gerekmektedir (Gençel, 2006 :698). Örneğin; Türk-İslam tarihinde yaşamış olan hekimlerden ErRazi (854-931), Farabi (870-950) ve İbni-i Sina (980-1037) müziğin psikik hastalıkların tedavisindeki esaslardan

bahsetmektedirler. Ayrıca Farabi, “Musiki-ul kebir” isimli kitabında müziğin astronomi ve fizik ile ilişkisine değinmiştir (Çoban, 2005: 38 akt. Sezer, 2011: 1474). Kantemiroğlu, (1673-1723) hocası olan Aleksandr Movrokordato’nın yazmış olduğu kan dolaşımı ile ilgili doktora tezini inceleyerek içindeki bilgileri makam ve terkiplerle uyarlamıştır (Behar, 2017: 35). “Terapötik müzik, endorfin salgısını ve olumlu duyguları artırıp, korkuyu ve kaygıyı azaltır; kalp ritmini düzenler, kan basıncını düşürür, terlemeyi azaltır, kasları gevşetir, nefesi dengeler, bağışıklık sistemini güçlendirir, hiper aktiviteyi sakinleştirir” (Fındıkoğlu, 2015: 31).

Günümüzde ise bilim insanları, kanser tedavisi, anksiyete, öfke kontrolü gibi birçok durumda müziği kullanarak insanların ruhsal ve bedensel sorunlarını çözmek için yeni yollar aramakta ve genellikle olumlu sonuçlar elde etmektedirler. Elde edilen bu sonuçlara bakıldığında ise müziğin insan hayatında olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğunu söylemek mümkündür.

Müzik, insanlar üzerinde psikolojik ve fiziksel olmak üzere iki şekilde etki etmektedir. Bu etkileri analiz etmek oldukça zordur. Söz konusu iki teori bulunmaktadır. Bu teorilerden ilki müziğin birinci derecede duygulara yapmış olduğu etkidir. İkincisi ise müziğin fizyolojik etkilerinden kaynaklı doğan psikolojik etkidir (Gencel, 2006: 702).

Günümüzde müzikle tedavi, konser icra ettirilerek, konser dinletirilerek, müzik yaratılması istenilerek ve dans ettirilerek uygulanmaktadır. Bu yöntemlerle tedavi sürecindeki hastanın kendisine sunulan konseri seyrederek müziğin etkisinde kalması, hastalarla aktif bir şekilde konser icra etmesi ya da müzik uygulamasının yanı sıra onun yaratıcılığını da devreye sokması beklenmektedir. Hepsini tedavinin bir parçası olup ilaç kadar etkili bir yöntemlerdir (Gencel, 2006: 705).

Tüm bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı; Başta Türkiye olmak üzere diğer dünya ülkelerinde bulunan günümüz müzik terapi derneklerini, birliklerini, kurum veya kuruluşlarını tespit ederek, bu dernek, birlik, kurum veya kuruluşlarını farklı değişkenler açısından incelemektir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “Nitel araştırma; gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45).

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini dünyada bulunan Müzik Terapi dernek, kurum, kuruluş veya birlikleri oluşturmaktadır. Zaman açısından hepsini ele almak mümkün olmadığı için örneklem seçimine başvurulmuştur. Örneklem seçimi random yolu ile yapılmakla ve seçilen ülkeler arasında en azından 1'er tane doğu, batı ve ortada bulunan dünya ülkelerinin olmasına gayret gösterilmiştir. Örneklem olarak Japon müzik terapi derneği (JMTA), Hint Müzik Terapi Birliği (IAMT), Avustralya Müzik Terapi Derneği (AMTA), İngiliz Müzik Terapi Birliği (BAMT) ile Türkiye'de bulunan Müzik Terapi Derneği (MÜZTED) ve Uygulamalı Müzik Terapi Derneği (UMTED) ele alınmıştır. Bu derneklerin amaçları ve kuruluş yılları çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Zaman olarak 3 aylık bir zamanla sınırlandırılmıştır.

2.2. Veri Toplama

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi; “araştırması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım, Şimşek, 2013: 217). Araştırma verileri örneklem olarak seçilmiş derneklerin internet sitelerine ulaşılarak elde edilmiştir. Derneklerin web sitelerinde yer alan vizyon, misyon, amaçlar gibi kısımlar değerlendirilmiş, çevirileri yapılmış ve araştırmanın bulgular kısmına eklenmiştir. Akabinde bu bulgular yorumlanarak sonuçlar elde edilmiştir.

2.3. Veri Çözümleme

Veriler, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir

araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım, Şimşek, 2013: 259).

2.4. Araştırma Deseni

Araştırmada desen olarak mevcut durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması; “güncel bir olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde çalışan, oldu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir” (Yin, 1984: 23. Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013: 313).

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Kayım (2017) “Dünya’da Müzik Terapi Tarihi ve Eğitimi” isimli yüksek lisans tezinde müzik terapisi alanında uzmanlaşmak için müzik terapisi ve eğitimi alanında bilgi edinmek isteyen herkesin müziğin tedavi edici gücünün tarihin ilk zamanlarından günümüze kadar gelen sürecindeki gelişim ve değişimi incelemektedir. Araştırma sonucunda Dünya’da en çok Amerika, Avrupa ve Okyanusya Kıtalarında gelişim gösterdiğine, müzik terapisi ilk olarak Asya’da başlamasına rağmen Amerika ve Avrupa kıtaları gibi kendini geliştirememiş ve geri kalmış olduğuna, Afrika’nın ise müzik terapisi alanında gelişim gösteren sadece bir ülkeye sahip olmasından dolayı, kıtalar arası müzik terapi gelişimi sırasında sonlarda yer almasına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ak (1994) “20. Yüzyıla Kadar Fransa’da Müzikoterpi Uygulamaları ve Türk-İslam Tedavi Metotlarının Avrupa’ya Tesirleri” isimli yüksek lisans tezinde 20. Yüzyıla kadar Fransa’da bulunan müzik terapi uygulamalarını ve Türk-İslam metotlarının Avrupa’ya olan etkisini ele almış, Türk-İslam ve Batı medeniyetlerinin müzikle tedavi konusunda ulaştıkları nokta, bilgi birikimi ve birbirleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma sonucunda Türk-İslam tedavi yöntemlerinin ve düşünce biçimlerinin Avrupa üzerinde etkili olduğu, hatta bu etkilerin günümüzdeki uygulamalarla devam ettiğine ulaşılmıştır.

4. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

4.1. Müzik Terapi, Müzik Terapist

“Müzikal seslerin ve melodilerin fizyolojik ve psikolojik etkilerini çeşitli ruhsal bozukluklara göre ayarlamak suretiyle, düzenli bir yöntem altında yapılan tedavi şekline Müzikle Terapi denilmektedir” (Çoban 2005 Akt. Vizeli, 2010: 20). Amerikan Müzik Terapi Birliği'nin yapmış olduğu tanıma göre ise “müzik terapi, bir onaylı müzik terapi programını tamamlayan sertifikalı profesyoneller tarafından, klinik ve kanıta dayalı olarak, terapötik ilişkiler içinde, bireye özgü hedeflere ulaşmak için yapılan müzik girişimleridir” (Öztürk, 2009: 24). “Müzikal seslerin ve melodilerin fizyolojik ve psikolojik etkilerini, çeşitli ruhsal bozukluklara göre belirlemek suretiyle, düzenli bir metot dahilinde yürütülen tedavi yöntemine kısaca müzik ile terapi (tedavi) diyebiliriz” (Arslan, 2015; 109).

“Müzik terapist, üniversitelerde müzik bölümünü bitirmiş ve üniversitelerin psikoloji bölümünde yüksek lisansını tamamlamış, terapistliği okulu tarafından onaylanmış profesyonellerdir. Hastalarıyla çalıştıkları alanlar; hastaneler, akıl hastaneleri, huzurevleri, okullar ve konuyla ilgili organizasyonlardı. Amerika'da günümüzde AMTA'ye kayıtlı 1.700'e yakın müzik terapist vardır. Günümüzde önemi yeni anlaşılmaya başlanmış ve gelecekte hastanelerde çok daha önemli bir yer alacak meslek dalıdır. Kısacası, klasik konuşma ile yapılan psikoloji tedavisinin, müzik aktiviteleri ile uygulanma yöntemidir. Amerika'da günümüzde pek çok psikolog yeniden yüksek lisans eğitimlerine dönerek müzik terapisti olmaktadır. Sebebi aktif psikoloji terapisinin, sözlü psikoloji terapisinden daha başarılı olmasının anlaşılmasındandır” (Clark, 2014: 44).

4.2. Müzik Terapinin Tarihi Geçmişi

4.2.1. İlkel Kabilelerde Müzik Terapi

İlkel kabilelerin yaşantılarında büyücü ve şaman adı verilen kabile üyeleri bulunmaktadır. Halk bu insanlardan çekinmekte, aynı zamanda saygı duymaktadır. Kabile üyelerinin manevi hayatlarındaki eksikliklerini tamamlayan,

Kaan GÜNDÜZ

---

korku ve ümitsizliklerini telafi eden bir güçtür. Aynı zamanda bu büyücü ve şamanlar ilk spiritüel hekim modelleridir (Ak, 2013:16).

İkel insanlar anlamadıkları şeyleri büyü ve esrarlı kabul etmektedirler. Seslerin doğadaki ruhlara ait olduğu düşünülmemekte ve flüt ve davul aracılığıyla ruhlardan gelen seslerin duyulduğu kabul edilmektedir (Ak, 2013:16).

İkel insanlar hastalıkların kötü ruh ya da cin adı verdikleri varlıklar tarafından oluştuğuna inanmaktaydılar. Tedavi törenlerinde sihirbaz, şaman ve hekim tarafından müzik, dans, şarkı ve ritimler kullanarak kötü ruhları kovmaya ve hastaları tedavi etmeye çalışmaktaydılar (Ak, 2013: 17-18).

Afrika'nın iç kısımlarındaki bazı kabileler atalarının sürdürdüğü yaşam tarzlarını sürdürmekte, bazı sihirbaz ve doktorlar müzik terapi ile ilgilenmekteydiler. "Zar" ayini adı verilen bir tür ayin Habeşistan'da, Addisababa'da şeytan çıkarma ve Zambiya'da ise hastalıkların teşhis edilmesinde ve tedavisinde kullanılmaktadır. Zambiya'da tedavi ayinleri hala yapılmakta, davul ritmi ve dansla hastanın heyecanı artırılarak sinir sisteminde bir değişiklik oluşturulması sağlanmaktadır (Ak, 2013:18).

Amerika'da Nevada ve California'da yaşayan Washo Peyote tarikatının üyeleri, müzik ve titreşimleri kullanarak insanlar üzerinde etki yapmaktadırlar. Amerika ormanlarının içinde yaşayan Neskapi yerlileri, ava çıkmadan önce transa girebilmek için büyük bir ayin yapmakta ve bütün varlıklarıyla heyecana getirilmektedir. Bu şekilde bazı hayvanların avlarını yakalayabilmek için hynotik güçler kullandıklarına, av ve avcılarının kolay bir şekilde kendilerine teslim olacaklarına inanmaktadırlar (Güven: 9 Akt. Ak, 2013:19).

İskandinav halkında ise aralarında söyledikleri şarkılar ve melodileri, hastaları tedavi etmek, insanları hasta etmek, yaralı insanların yaralarını iyileştirmek ve kanamayı durdurmak, ağrıyı dindirmek ya da uyku temin etmek amaçlarıyla kullanılmaktaydılar (Güvenç: 10 Akt. Ak, 2013: 19).

4.2.2. Antik Dönemlerde Müzik Terapi

Eski Yunan Mitolojisine göre Apollon, güzel lir çalan, hekimlik ve müzik tanrısı olarak tanınmaktaydı. Apollon lir çalarak insanların sıkıntıları gidermekte, onlara neşe vermekteydi. Apollon'un oğlu ve eski bir Yunan müzisyeni olan Orphee'nin çok güzel lir çaldığı söylenmektedir. Karısının yılan sokması yüzünden ölmesi üzerine onu bulmak için cehenneme gittiği ve orada çok güzel lir çaldığı için ölüm perileri Erinyeler ve üç başlı yılan kuyruklu canavar köpek başlı Cerbere'nin bile karşısında hareketsiz kaldığı söylenmektedir (Grebene: 17-18 Akt. Ak, 2013: 24).

Antik Yunan'da müziğin epilepsi, depresyon, mâni, melankoli, cinnet, somnambulim, histeri, felç, gut, veba, kızamık ve kuduz gibi hastalıkların tedavisinde kullanıldığı çeşitli kaynaklarda geçmektedir. Homeros yazdığı Odyssea'da kanamaya müziğin etkili olduğunu belirtmektedir (Ulusal, 2015: 5).

Eski Yunanlılar, paignon denilen müziklerin ilaç olarak hastalılardan ve dertlerden kurtulmada etkili bir yol olduğuna inanılmaktadırlar. M.Ö. 585-500 yıllarında yaşamış olan Pisagor, mutsuzluk ve çabuk öfkelenmenin yollarını aramıştır. Hatta müzikle tedavinin fikir babasının Pisagor olduğu söylenmektedir (Vizeli, 2010: 21).

Eski Roma'da Celsus ve Areteus müziğin ruh hastalıklarına iyi geldiğini savunmaktadırlar. Eski Roma'da müzik ön planda tutulmuştur. Bazı kaynaklarda sara, konuşamama, histeri, kanama, böcek sokması ve ağrı gibi durumlarda müziğin kullanıldığı belirtilmiştir (Vizeli, 2010: 21).

Sami bir kavim olan İbranilerin, Sümer ve Hititlerin müziklerinden yararlandığını çeşitli tarihi olaylardan çıkartmak mümkündür. Kleman adlı tarihçi Hz. Musa'nın müziği Mısırlılardan öğrendiği belirtmiştir. İbranilerin Tevrat'ı resitatif tarzda okumaları gerektiğini Hz. Musa tavsiye etmektedir. İbraniler, müziği çoğunlukla mabet, savaş ve cenaze ayinlerinde ilahi şeklinde kullanmışlardır. (Ak, 2013: 22). Saul'ün histeriden kaynaklı ortaya çıkan gazapları, Davud'un rebab nağmeleri ile sakinleştirilmiştir (Daubresse: 57 Akt. Ak, 2013: 22).

Eski mısırda müzik, sanatların en gizli olanı olarak kabul edilmektedir. Müzik insan duygularını uyandırmaya yardımcı olduğundan, her asırda mistik törenlerin

içerisinde yerini almıştır. Kahire'deki büyük hastanelerde, hastalara müzik dinletilerek onların güç kazandığına inanmışlardır (Ulusal, 2015: 6). Yine Eski Mısır'da bir papirüste V. Hanedandan bir Mısır Kraliçesi, hamilelik sürecinde çok hastalanmış ve ona yardım etmeleri için 5 dişi Tanrı, 5 müzisyen kız kılığına girerek Kraliçenin yanına gelmiş ve onu tedavi etmişlerdir (Grebene: 20 Akt. Ak, 2013: 35).

Eski Çin'de Lo adlı gür sese sahip gong'un kötü ruh ve cinleri kovduğuna inanılmaktaydılar. Bu düşünce bağlamında Eski Çinliler hastalarını iyileştirmek için de bu gong'u kullanmaktaydılar (Grebene: 18 Akt. Ak, 2013: 34).

4.2.3. Orta çağ Avrupası'nda Müzik Terapi

Orta Çağ'da Müzik Terapi ile ilgili kaynaklar tarandığında, Hristiyanlığın yayılışından Rönesans' a kadar olan dönemde sınırlı sayıda örneğe rastlanmaktadır. Dolayısı ile batı kaynaklarının müzik terapiye ilişkin bilgileri, Antik dönemlere ya da Rönesans sonrasına dayanmaktadır. 15. Yüzyılda örümcek ısırmasına karşı özellikle İtalya'da müzik terapi yöntemlerinden ve Hristiyanlığın bu konuya ilişkin yaklaşımlarından bahsedilmektedir (Ak, 2013: 37).

Orta çağ Avrupası'nda iki farklı düşünceye sahip din adamları bulunmaktadır. Bunlardan birincisi müziğin insanlara Tanrı tarafından verilmiş bir hediye olduğuna inanan din adamları ikincisi ise şeytan tarafından insanları dünyaya bağlayıp günah işlemeleri için bir araç olarak kullandığına inanan din adamlarıdır. Hristiyanlığın ilk yıllarında Kilise, müziği sadece ruhi bir olay olarak ele almamış, aynı zamanda bazı ayinlerin köklerine dayandığı şeytani bir şey olarak kabul etmişlerdir (Güvenç: 4-5 Akt. Ak, 2013: 40-41). Zaman içinde kilisenin ileri gelenleri müziğin ayinlerde kullanılan şeklini ortadan kaldırarak tedavi aracı halinde kullanmaya başlamışlardır. Dini anlamda ise hastalıkların iyileşmesi, kötülük ve hastalıklarla mücadele için ruhi güçleri uyandırılıp harekete geçirilmesi sureti ile olabileceği düşünülmektedir. Bunun için ise birçok samimi Hristiyan, müziğin mukaddes bir mesaj barındırdığına inanmaktaydı (Ak, 2013: 41-42).

İngiltere’de “İnsanlığa Hizmet Cemiyeti” aracılığı ile birçok hastalıkta müziğin beden ve ruha sakinlik etkisi incelenerek gece gündüz doktorların emirlerini uygulamak için hazırda bulunan müzisyen hastabakıcılar yetiştirilmiştir. Uygulama sonucunda, hastaların ağrılarının azaldığı ve ateşlerinin düştüğü görülmüştür (Ulusal, 2015: 8).

Quarin, müzikle iyileşmiş bir epilepsi hastasından bahsedilmektedir. Hasta, nöbet belirtilerini hissettiği anda bir müzik duymakta ve nöbetin o aşamasında kalmaktadır. Bunun üzerine bu durum her seferinde tekrarlanarak hastanın kasılmaları önlenmiştir. Bruckmann ise krampları olan bir kızın piyano sesleri ile tedavi ettiğinden bahsetmektedir (Ulusal, 2015: 8-9).

Fransa’da 14. yüzyıldan itibaren müzik akıl hastalarında da kullanılmış ve hastanelerde orkestralar kurulmuştur. Terapi esnasında hastalar tarafından bestelenmiş eserler de çalınmıştır (Ulusal, 2015: 9).

4.2.4. Türklere Müzik Terapi

Orta Asya Türklere müzik, yalnızca zevk, neşe, aşk, hüzn ve eğlence amaçlı kullanılan bir şey değildir. Aynı zamanda savaşlarda orduya duygu veren, yürüyüş ve hareketlerini düzenleyen ritim ve sestir. Müzik, kopuz veya saz, tedavi eden, ruhları dindiren, iradelere güç veren bir alettir. Altay ve Altayların kuzeyindeki şamanlar ayin, fal, tedavi ve sihirlerinde davul kullanmaktadır (Ak, 2013: 97).

M. Eliade şamanlıkla ilgili yaptığı araştırmada şamanlığın esas unsurunun hastalıklara şifa vermek olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte şamanların sadece şamanlıkla vasıflandırılmayacağını belirterek şamanlığı kısaca “extase” tekniği yani yüksek haz heyecanı ile insanın kendinden geçmesi olarak açıklamaktadır (Ak, 2013: 100).

Transa giren şaman, ölümlerle, ruhlarla, cinlerle, perilerle irtibata geçmektedir. Hasta insanlara şifa verebilmesi, ölümlerin isteklerini karşılması, insanların dert ve dileklerini yerine getirebilmesi ancak bu şekilde gök ve yeraltındaki tanrıların

yanına giderek mümkün olmaktadır (Kafesoğlu, 2005: 300-3001 Akt. Ak, 2013: 100).

Dobra, kıl kopuz, davul gibi beş sesli müziğe göre, tel perde ve gövdeden yapılmış çalgılarla dans ederek transa giren kamlar; ata ruhlar ile irtibata geçerek değişken olmayan bilgileri edinerek bu bilgileri tedavi, sorun çözme gibi meselelerle uğraşmaktadırlar. İslamiyet ile birlikte “Baksı” adını alan bu tedavi edicilerin hala Altaylar, Urumçi, Kaşgar gibi yörelerde yaşadığı bilinmektedir (Ak, 2013: 101).

Kırgız Türklerinde Baksı, Şaman yani tedavi edici niteliğindedir. Baksı'nın hastayı tedavi etme sürecindeki ilham hali bir emprovizasyon olayıdır. Hasta olan bir Kırgız'ı iyileştirebilmek için bir Baksı çağırılır ve uygulanan seans süresince şiir, dans ve taklit bir araya getirilerek hasta iyileştirilmeye çalışılır. Ağır durumda olmayan hastalara gelmeyi tercih ederlerken ağır durumda olanları tedavi edemeyeceklerini belirtmektedirler (Ak, 2013: 101-102). Tedaviye geldiklerinde ise hastanın önce nabzını yoklamakta sonra ise kopuzla şarkı söylemeye başlamaktadırlar. Hastalığın sebebini koyun gübresinde araştırdıktan sonra büyük, yağlı bir koyunun kurban edilmesi gerektiğini söylemektedirler. Kurban edilmesi gereken koyunun nitelikleri anlatılır ve aynı koyunun bulunması istenir. İstenilen özelliklerde koyun bulmak kolay olmadığı için süreç biraz uzamaktadır. Kurban bulunduktan sonra etleri pişirilip bir kapta komşulara dağıtılmakta, henüz soğumamış olan ciğerini ise Baksı, hastaya üç kere vurduktan sonra köpeklere vermektedir. Hasta dışında herkes kurban edilen hayvanın etlerini yerken Baksı, ikinci kez dualarını okumaktadır. Belli bir gün içinde hasta ölmezse iyileşeceğini söylemekte ve söylediği gün boyunca hastanın yanından ayrılmadan ve her gün dua okumaya devam etmektedir (Radloff: 22 Akt. Ak, 2013: 102).

Kazak-Kırgız baksılarının dualarında Hz. Muhammed (S.A.V.), İslam büyükleri ve velilerinden aynı zamanda bazı manevi varlıklarla Korkut, Berdibay, Bektav Ata, Bekiç Ata gibi saygıdeğer Baksı ve büyüklerden medet dilenmektedir (Ak, 2013: 104).

Türklerde ilk ciddi müzik tedavi uygulamaları Osmanlı zamanında görülmektedir (Güven: 24 Akt. Ak, 2013: 140). Londra'daki Bethlehem Hospital'den önce Selçuklu, Memluklu ve Osmanlı'nın Şam, Kahire ve Bursa'daki hastanelerinde akıl hastalarını ilaçla ve müzikle tedavi ettikleri, kayıtlarda yer almaktadır (Ak, 2013: 140).

Bir Selçuklu Türkünün Şam'da yaptırdığı hastanede İbn Sina'nın meşhur eseri el-Kanun fi't- Tıbb'a İbnü'n Nefs ve İbnül'l Kuft gibi aynı hastanede yetişen hekimlere müzikle akıl hastalarının tedavisi öğretilmiştir. Osmanlı'da İbn Sina'nın etkisinde kalmış ve saray hekimi olan Musa bin Hamun'un Kanuni Sultan Süleyman'a ithaf ettiği eserinde diğ hastalıklarının müzikle tedavisinden bahsedilmektedir. Aynı eserde psikoloji bakımından beşikteki çocukların müzikle uyutulmasını tavsiye etmektedir (Ak, 2013:143-144).

Safiyüddin günün belli zamanlarında belli makamların icra edilmesinin insan ruhunu dinlendireceğini belirtmiştir. Yine bu makamlara ilişkin Safiyüddin, fecirden önce Rehavi, tan yerinin ağarmasında Hüseyini, kuşlukta Rast, öğlen Zirgüle, namaz arası Hicaz, gün batarken İsfahan, akşam Neva, yatsıda Büzürk ve uyku vaktinde Zirefkend makamı dinlenmenin ruhu dinlendireceğinin belirtmiştir (Ak, 2013: 149-150).

Türk hekimleri, korku, heyecan, kuşku ve ruhi bunalım gösteren hastaların nabız atışlarındaki değişimin ve bundan kaynaklı oluşan huzursuzluğun üzerinde durmuşlardır. Hastalara çeşitli melodiler dinleterek nabız atışları kontrol edilmiş, hastaya uygun müzik bulunmuş ve de aynı türden hastaları bir araya getirerek bu şarkılarla tedavi uygulanmıştır. Hangi makamın hangi hastaya iyi geleceği yönünde çalışmalar yapan hekimler, Rast makamının felçli, Irak makamının nevrotik hastalara, İsfahan makamı ise zekâ ve bellek gücünün artırılmasına ayrıca Rehavi makamının baş ağrısı ve iç sıkıntısına olumlu etkilerinin olduğu tespit etmişlerdir (Ak, 2013: 163).

5.Bulgular ve Yorum

5.1. Japon Müzik Terapi Derneği (JMTA)

Japon Müzik Terapi Derneği (JMTA) 1 Nisan 2001'de kurulmuş olan özel bir kuruluştur. Temel amacı, müzik terapisinin toplum sağlığına geniş anlamda katkıda bulunmak, insanların sağlıklarını proaktif bir biçimde besleyerek ve sürdürerek, müziğin rolü ve işlevi ile hastalık ve sağlık arasında disiplinler arası araştırma yapmaktır. Tıp, refah, sağlık ve eğitim alanlarını kapsamaktadır. 2013 yılındaki kayıtlara bakıldığında yaklaşık 9000 şubesi, 6000 üyesi bulunduğu görülmektedir. Yine 2013 yılı itibari ile 2.426 JMTA sertifikalı müzik terapisti bulunmaktaydı (Erişim tarihi: 28.02.2018 <http://www.jmta.jp/en/>).

5.2. Hint Müzik Terapi Birliği (IAMT)

Hint Müzik Terapi Birliği, çeşitli hastalıkların tedavisinin yanı sıra, sağlıklı yaşam için müziğin kullanılmasına teşvik etmek için, biyo-müzikolog, bilim adamı, müzik terapistini, kurumsal üyeleri ve ilgi dernekleri temsil eder nitelikte bir birlikdir (Erişim Tarihi: 28.02.2018 <http://iamt.net.in/iamt.php>). Temel amaçları;

- 1- Mitolojik edebiyatlarında ve aşiret bölgelerinde bulunan ulusal müzik terapi miraslarının korunması,
- 2- Zooloji, botanik, mikrobiyoloji, tıp ve diğer bilimlerde müzik terapi araştırmalarına teşvik etmek,
- 3- Müzik terapi alanında yönergeler oluşturmak,
- 4- Sertifika ve diploma eğitimlerini başlatmak,
- 5- Müzik terapi merkezleri zinciri kurmak,
- 6- Biyo-müzikoloji alanlarında yapılan çalışmalarını uluslararası platforma taşıyarak uluslararası gazete yayıncılığı başlatmak,
- 7- Zaman zaman seminer, konferans, çalıştay gibi organizasyonlar düzenlemek,
- 8- Biyo-müzikolojiye istihdam kaynağı oluşturmak, bilim ve müzik öğrencileri için serbest meslek aracı haline getirmek (Erişim Tarihi: 28.02.2018 <http://iamt.net.in/iamt.php>).

5.3. Avustralya Müzik Terapi Derneği (AMTA)

Tarihi Avustralya Müzik Terapi derneği (AMTA), 1975'te Avustralya'nın Glebe kentinde düzenlenmiş olan ilk müzik terapi konferansında kurulmuştur. Ruth Bright tarafından organize edilen bu konferansta AMTA için bir anayasa taslağı hazırlanmıştır. Birinci yıl 2. Müzik terapi konferansında ise yürürlüğe girmiştir (Erişim tarihi: 28.02.2018 <https://www.austmta.org.au/about-us/history>).

5.4. İngiliz Müzik Terapi Birliği (BAMT)

Profesyonel Müzik Terapistleri Birliği (APMT 1976-2011), mesleğin geliştirilmesi amacıyla kurulmuştur. Üyelik stajyere açık durumdadır. Müzik Terapisinde eğitim, uygulama ve araştırma alanında uluslararası bir konum kazanmak için çaba sarf edilmektedir. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Meslekleri Konseyi, Sağlık ve Bakım Meslekleri Konseyi dahil Birleşik Krallıkta ve yurtdışıyla iş birliği içindedir. İngiliz Müzik Terapisi Derneği (BSMT 1958-2011) Juliette Alvin ve meslektaşları tarafından "müzik terapisi ve telafi müzik topluluğu" adı altında kurulmuştur. BAMT dünya çapında müzik terapiye ilgi duyan kişilere ulaşmış bir organizasyondur. Müzik terapisinin tüm yönleriyle ilgili çok sayıda soruşturma alan, hizmetler, eğitim, bibliyografya ve araştırmalara dayalı bilgi merkezi konumundadır. İlerleyen yıllarda, Nisan 2011'de, Profesyonel Müzik Terapistleri Birliği ve İngiliz Müzik Terapisi Derneğinin yerini İngiliz Müzik Terapi Birliği (BAMT) almıştır. İngiltere'de müzik terapisi mesleğine ve uygulanmasına teşvik etmeyi kendilerine görev bilmektedirler. Amaçları ise, müzik terapide ilerleme sağlamak, halk için müzik terapiyi anlaşılır hale getirmek ve çeşit gereksinimlere sahip çocuklar ve yetişkinler için müzik terapisini kullanılmasını ve geliştirilmesini sağlamaktır (Erişim Tarihi: 05.03.2018 <https://www.bamt.org/about-british-association-for-music-therapy/history.html> , <https://www.bamt.org/about-british-association-for-music-therapy/aims-and-remit.html>).

5.5. Türkiye'de ki Müzik Terapi Dernekleri

Türkiye'de müzik terapi adına çalışma yapan Uygulamalı Müzik Terapi Derneği ve Müzik Terapi Derneği olmak üzere 2 dernek bulunmaktadır.

Kaan GÜNDÜZ

Uygulamalı Müzik Terapi Derneği (UMTED) 2016 yılında kurulmuş Edirne merkezli bir dernektir. Müzik terapi alanında ulusal ve uluslararası düzeyde tanınan, saygın kurumsal kimliği ve kültürü ile müzik terapi alanında çalışan bir dernek olmak bu derneğin vizyonunu oluşturmaktadır (Erişim Tarihi: 06.03.2018 <http://umted.org/kurumsal/vizyon-misyon/>).

Derneğin amacı, müzik terapi alanında eğitim ve araştırma alanı gerçekleştirmek, eğitim, araştırma ve uygulama standartları oluşturarak ulusal düzeyde müzik terapiyi geliştirmeye katkı sağlamak, müzik terapiyi ilgilendiren toplumsal hizmetler, insan gücü eğitimi, hukuksal ve idari düzenlemelerin çağdaş şeref ve haysiyetinin korunması ve geliştirilmesidir (Erişim Tarihi: 06.03.2018 <http://umted.org/kurumsal/tuzuk/>).

Çalışma konuları şu şekildedir:

- 1- *Ülke çapında sürekli mesleki gelişim kapsamında konferanslar, ulusal ve uluslararası kongreler, bölgesel ve genel sempozyumlar, paneller ve kurslar düzenlemek,*
- 2- *Mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası müzik terapi eğitiminin kalitesinin yükseltilmesi ve standardize edilmesi için çalışmalar yapmak, bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde her türlü girişimde bulunmak,*
- 3- *Amacın gerçekleştirilmesi için gerekli olan her türlü bilgi, belge, doküman ve yayınları elektronik ortamda veya basılı temin etmek, dokümantasyon merkezi oluşturmak, çalışmalarını duyurmak için amaçları doğrultusunda gazete, dergi, kitap ve bülten gibi yayınlar çıkarmak, Amacın gerçekleştirilmesi için sağlıklı bir çalışma ortamını sağlamak, her türlü teknik araç ve gereci, demirbaş ve kırtasiye malzemelerini temin etmek,*
- 4- *Gerekli izinler alınmak şartıyla yardım toplama faaliyetlerinde bulunmak ve yurt içinden ve yurt dışından bağış kabul etmek,*
- 5- *Tüzük amacının gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan gelirleri temin etmek amacıyla iktisadi, ticari ve sanayi işletmeler kurmak ve işletmek,*
- 6- *Üyelerinin yararlanmaları ve boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için lokal açmak, sosyal ve kültürel tesisler kurmak ve bunları tefriş etmek,*

- 7- Üyeleri arasında beşerî münasebetlerin geliştirilmesi ve devam ettirilmesi için yemekli toplantılar, konser, balo, tiyatro, sergi, spor, gezi ve eğlenceli etkinlikler vb. düzenlemek veya üyelerinin bu tür etkinliklerden yararlanmalarını sağlamak,
- 8- Dernek faaliyetleri için ihtiyaç duyulan taşınır, taşınmaz mal satın almak, satmak, kiralamak, kiraya vermek ve taşınmazlar üzerinde aynı hak tesis etmek,
- 9- Amacın gerçekleştirilmesi için gerek görülmesi durumunda yurt içinde ve yurt dışında vakıf kurmak, federasyon kurmak veya kurulu bir federasyona katılmak, gerekli izin alınarak derneklerin kurabileceği tesisleri kurmak,
- 10- Uluslararası faaliyette bulunmak, yurt dışındaki dernek veya kuruluşlara üye olmak ve bu kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmak veya yardımlaşmak,
- 11- Amacın gerçekleştirilmesi için gerek görülmesi halinde, 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütmek,
- 12- Derneğin amacı ile ilgisi bulunan ve kanunlarla yasaklanmayan alanlarda, diğer derneklerle veya vakıf, sendika ve benzeri sivil toplum kuruluşlarıyla ortak bir amacı gerçekleştirmek için plâtfomlar oluşturmak,
- 13- Üyelerinin bilimsel ve mesleki gelişimi için sürekli eğitim faaliyetlerinde bulunmak, üyelerinin sürekli gelişimini değerlendirmek,
- 14- Çalışma grupları, komiteler oluşturmak ve bunların çalışmalarının sürekliliğini sağlamak,
- 15- Bilimsel çalışma ve araştırmaları teşvik etmek, yarışmalar açmak ve ödüller vermek,
- 16- Üyelerinin faaliyetlerini koordine etmek, onları temsil etmek, haklarını korumak, aralarında iş birliği kurulması ve geliştirilmesine çalışmak,

Kaan GÜNDÜZ

- 17- Yasal çerçevede yardım toplama faaliyetlerinde bulunmak ve yurt içinden ve yurt dışından bağış kabul etmek,*
- 18- Arşiv ve tarihçesini oluşturmak amacıyla gerekli belgeleri toplamak, düzenlemek ve saklamak,*
- 19- Müzik terapistlerin çalışabileceği hizmet alanlarını ve bu çalışmaların standartlarını belirlemek, bu alanların yaşama geçirilmesi için gerekli yasal ve idari girişimlerde bulunmak,*
- 20- Amaçları doğrultusunda her türlü idari ve hukuksal girişimde bulunmak (Erişim Tarihi: 06.03.2018 <http://umted.org/kurumsal/tuzuk/>).*

Müzik Terapi Derneği (MÜZTED) Ankara merkezli bir dernektir. UMTED'e nazaran kurul kararı ile yurtiçi veya yurtdışında şube açılabilir. Derneğin amacı, psikoterapilerde terapötik amaçla kullanılmakta olan müzik ve diğer sanat dallarının ülkede tanıtılarak geliştirilmesi ve toplum yararına çalışmalarda bulunmaktır. Bu çalışmalar ülkede sağlık, eğitim, endüstri, sanat, iletişim, sosyal hizmet gibi uygulama alanlarında katkıları arttırmak, meslek elemanlarının standartlarını yukarı taşımak ve bu alanda çalışma yapan kuruluşlara ve kişilere destek sağlamaktır (Erişim Tarihi 07.03.2018 <http://www.muzted.com/tuzuk.php>).

Çalışma koşulları şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Müzik terapinin gelişmesine katkıda bulunacak görüşler, projeler, plan ve programlar oluşturarak ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimde bulunur; Müzik terapinin uygulama ve etkinlik alanını genişleterek, bilimsel, mesleki, kültürel ve toplumsal yönlerden geliştirmeye çalışır.*
- 2- Yükseköğretim kurumlarında müzik terapi alanında kalite bilinci ve kültürünün gelişmesine katkı sağlar, ilgili kurumlarla iş birliği kurarak lisans ve lisansüstü düzeyde eğitimlerin oluşturulması için çalışır. Müzik terapi ile ilgili ders kitabı, yardımcı kitap, bu alanda kullanılabilecek her türlü çalgı için çalgı öğretim metodu, repertuar, kaset, plak, CD, videokaset, ders planı vb. hazırlar,*

- 3- Mesleki alandaki gelişme ve yenilikleri üyelerine aktarabilmek için amaçları doğrultusunda ulusal ve uluslararası bilimsel sempozyum, kongre, panel, açık oturum, konferans, söyleşi, forum, toplantı, eğitim programları, atölye çalışmaları, danışma ve süper vizyon grupları ve kurslar düzenler. Bu etkinliklerin uluslararası meslek örgütleri ve Avrupa Birliği ülkelerinin benimsediği standartlara uygun olması için gerekli hazırlık, denetim ve sınavları yaparak üyelerinin yeterli oldukları konuları sertifikalarla belirler,
- 4- Korolar, çalgı grupları, orkestralar, tiyatro ve gösteri grupları, kişisel gelişim ve etkileşim vb. grupları oluşturur,
- 5- Amacın gerçekleştirilmesi için gerekli olan her türlü bilgi, belge, doküman ve yayınları temin eder, dokümantasyon merkezi ve bilişim e-sayfaları oluşturur. Üyeleri arasında haberleşmeyi, bilgi ve deneyim alışverişini sağlamak üzere gazete, dergi, e-dergi, bülten, broşür, kitap gibi yayın organları kurar, işletir ve yayımlar; mevcutlarla iş birliği yapar,
- 6- 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun ilgili maddesinde belirtilen izin alınması suretiyle Müzik ve Terapi ile ilgili olarak radyo, televizyon ve video programlarının hazırlanması için girişimlerde bulunur ve çalışmalar yapar,
- 7- Müzik ve terapi alanında çalışanların çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve ekonomik haklarının geliştirilmesi için gerekli girişimlerde bulunur,
- 8- Dernek müzik terapi uygulamaları yapan/yapılan merkezlerin düzenlenmesi, teknik alt yapısının nasıl olacağına belirlenmesi konularında danışmanlık yapar ve katkılarda bulunur. Aynı amaçla kurulmuş ve çalışmakta olan vakıf, dernek vb. kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. Federasyon kurabilir, kurulmasına öncülük edebilir, kurulan bir üst kuruluşa üye olabilir. Ulusal ve uluslararası derneklerle ortak proje yürütebilir,
- 9- Üyeler ve iş birliği yapılan kurumlar arasında ekonomik dayanışmayı sağlamak için yardımlaşma sandığı, tüketim, konut vb. kooperatiflerinin kurulmasına yardımcı olur. Müzik terapi alanına katkılarda bulunmuş

- olan kişi, kurum ve kuruluşlara sahip çıkarak, bu kişi, kurum ve kuruluşları üyelerine ve halka tanıtır, gerektiğinde ödül törenleri düzenler,*
- 10- Dernek amaçları doğrultusunda taşınır ve taşınmaz mallar edinir,*
- 11- Gerektiğinde derneğe gelir sağlamak amacıyla ilgili makam ve kuruluşlardan izin alarak piyango ve çekilişler düzenler,*
- 12- Çalışmaları daha düzenli bir hale getirebilmek için dernek bünyesinde komisyonlar ve alt birimler kurar,*
- 13- Üyelerini müzik terapi alanında araştırmalara teşvik eder, bu çalışma ve araştırmaların yürütülmesinde yardımcı olur,*
- 14- Dernek çocuk, genç ve yetişkinler için proje başvurularında bulunur,*
- 15- Dernek yurt dışında aynı amacı taşıyan dernek veya kuruluşlara üye olur ve bu kuruluşlarla proje bazında ortak çalışmalar yapar veya yardımlaşır,*
- 16- Dernek yurt içinde ve yurt dışında eğitim faaliyetlerinde bulunur. Bu amaçla okul, dersane, etüt, eğitim merkezi, muhtelif kurslar, anaokulu, kreş, öğrenci yurtları, pansiyon, kütüphane, araştırma ve geliştirme merkezleri gibi eğitim ve öğretim kurumları kurar, işletir,*
- 17- Ülkemizde ve dünyada müzik ve terapi ile ilgili araştırmalar yapar, kalite ve standartların yükseltilmesi ile ilgili görüş ve öneriler oluşturur; oluşan görüş ve önerileri, ilgili resmî kurumlara, uluslararası kuruluşlara ve basın aracılığı ile de kamuoyuna ileterek düşünce ve hareket birliği oluşturur,*
- 18- Özel ve tüzel sağlık kuruluşlarıyla görüşerek ve anlaşarak sağlık yardımına muhtaç hastaları araştırır ve onları tedavi ettirir. Bu hastaların doğum, hastalık ve kaza hallerinde her türlü ilaç, medikal malzeme ve tedavi masraflarına yardımcı olur. Yurt içinde ve yurt dışında tedavilerine katkıda bulunur. Engellilere ve engellilerle ilgili kuruluşlara cihaz ve malzeme yardımında bulunur,*
- 19- İkametgâh veya dernek faaliyetlerinde kullanılmak üzere gayrimenkul edinir veya kiralar,*
- 20- Dernek vergi ve malî mevzuat esaslarına uyulması ve faaliyet sonucu elde ettikleri gelirleri üyelerine paylaştırmayıp derneğe iradı kaydedilerek*

- amaçları doğrultusunda harcamak şartıyla, gerek görülen yerlerde her türlü iktisadî faaliyette bulunur. Şirket kurar, şirketlere ortak olur,*
- 21- *Derneğin amaçlarını gerçekleştirmek için kişi, kurum, kuruluş, sivil toplum örgütü ve benzer amaçlı derneklerden aynî ve nakdî bağışı kabul eder,*
- 22- *Derneğin diğer illerde temsil edilmesi için yönetim kurulunun uygun göreceği sayıda il temsilcileri seçer ve bu temsilcilerin görev ve yetkilerini belirler,*
- 23- *Derneğe bağış olarak gelen tarihî kıymeti haiz, antika özelliği taşıyan ve yardım malzemesi olarak değerlendirilemeyecek türdeki eşyaları, geliri dernek amaçları doğrultusunda kullanılmak üzere, müzayede ve teklif almak suretiyle satışa çıkarır,*
- 24- *Yurt içinde ve yurt dışında kış ve yaz okulları, yaz kampları kurarak eğitim ve dinlenme hizmetleri sunar,*
- 25- *Faaliyetlerinin etkinleştirilmesi ve geliştirilmesi için dernek bünyesinde projeler oluşturarak, anket, ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapar, üyelerine ve diğer kuruluşlara yardımcı olur,*
- 26- *Dernek, Yönetim Kurulu kararı ile ödünç para alabilir,*
- 27- *Yükseköğretim 'de kalite güvencesi alanındaki çalışmalara, başta Avrupa ülkelerinden olmak üzere uluslararası uzman katılımının artırılmasına, bu alanda iş birlikleri geliştirilmesine, karşılıklı ve çok taraflı tanınırlığın sağlanmasına katkı yapar; uluslararası tanınmayı artıracak organizasyonlara katılır ve üye olur,*
- 28- *Dernek etik ilkelere saygılı, bilgili, dürüst, sosyal ve kültürel açıdan donanımlı, özgün araştırmalar yapan, dünyadaki gelişmeleri yakından takip ederek kendini yenileyen, bilim ve teknolojiye hem ekonomik hem de toplumsal faydayı göz önüne alan bilim insanlarına destek olmayı amaçlar,*
- 29- *Dernek, çocuk, ergen ve yetişkinlerde psikolojik, fiziksel, sosyal, duygusal gelişim için terapötik bir araç olarak kullanılan müzik terapi, psikoterapi, dans terapisi, sanat terapileri yöntemlerinin ve*

psikodramanın ülkemizde tanıtılması, geliştirilmesi, toplumun yararına kullanılarak yaygınlaştırılması için çalışır ve koruyucu önleyici ruh sağlığı çalışmaları yapar,

30- Dernek amaçları doğrultusunda ruh sağlığı alanında kamuoyunu bilgilendiren faaliyetler düzenler. Psikolojik ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapar,

31- Müzik ve psikoterapiler ile yakından ilgili tıp, fizyoterapi, psikoloji, felsefe, sosyoloji, antropoloji, mantık, müzikoloji, müzik psikolojisi, istatistik, biyoloji, fizik vb. bilim dalları ile ortak birtakım eğitim çalışmaları ve iş birliği yapar ve bu gibi bilim dallarının müzik terapisine olası katkılarından yararlanır,

32- Dernek, üyelerin, bireylerin ve toplumun karşılaşabilecekleri sorun ve zorlukları aşabilmeleri için psikolojik destek sağlamak ve bunun için gereken düzenekleri oluşturmak amacıyla en geniş anlam ve kapsamda ruh sağlığının korunması ve yükseltilmesi için çaba ve katkıda bulunur,

33- Müzik terapi için gereksinim duyulacak her türlü araç-gerecin üretimini, onarımını, yurtiçi ve yurtdışından teminini sağlar,

34- Üyeleri arasında sosyal ve ekonomik dayanışmayı sağlamak için lokal açar ve denetler. Gezi, yemek, balo, sergi, tiyatro, film gösterimi, konser vb. etkinlikler düzenler. Her türlü sanat ve kültür etkinliğinin üyeleri tarafından izlenmesine katkıda bulunur,

35- Sosyal ve kültürel etkinlikleri gerçekleştirmek üzere kişi, kamu ve özel kurum ve kuruluşlara ait sosyal mekânları ücretsiz veya kiralayarak kullanır,

36- İlgili hükümler çerçevesinde kendine düşen diğer görevleri yapar (Erişim Tarihi 07.03.2018 <http://www.muzted.com/tuzuk.php>).

5.6. Letonya Sanat Terapisi Derneği (LMTA)

1940-1991 yılları arasında Sovyet işgali sırasında engelli ve psikolojik sorunları olan hastalar toplumda görülmekteydi. Bakımları aileleri tarafından ya da özel kurumlar tarafından gerçekleştirilmekteydi. 1991 yılında Letonya'nın bağımsızlığına

ilan etmesinden sonra psikoloji özellikle kadınların ilgisini çekmiş, akabinde Müzik Terapi ve diğer terapiler buna eklenmiştir. 1998 senesinde Mirdza Paipere Almanya'dan almış olduğu destek yardımı ile pedagoji akademisinde ilk müzik terapi kursunu kurmuştur. Bu kursun ardında çocuklar ve gençlere yönelik müzik terapi uygulanmıştır (Uçaner ve Öztürk, 2009: 2). Letonya Sanat Terapisi Derneği (LMTA) 2003 yılında Letonya'nın başkenti olan Riga'da kurulmuştur (Erişim Tarihi: 07.03.2018 <http://www.arttherapy.lv/lv/lmta/lmta-vesture>). Derneğin amaçları şu şekildedir:

- 1- Sanat terapisi geliştirilerek hastalıklara uygulanması ve uygulanan hastalıkların önlenmesi amacıyla etkinlikler düzenlemek, bu etkinlikleri halk için erişilebilir hale getirilerek halkı teşvik etmek ve sanat terapisi alanın bilim ve eğitimin gelişmesine katkıda bulunmak,
- 2- Letonya'da sanat terapistinin mesleğinin ve sanat terapisinin gelişimini teşvik etmek, sanat terapisti mesleğine itibar sağlamak ve korumak, mesleki etkinlik alanında sanatı profesyonel etkinliklerinde kullanan sanat terapistleri ve uzmanlarının iş birliğini sağlamasına teşvik etmek,
- 3- Sanat terapistleri için mesleki eğitim çalışmaları programlarının daha da geliştirilmesini ve devam eden eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasını katkı sağlamak, yurtiçi ve yurtdışındaki sanat terapisi öğrencileri için değişim programları ve çalışma programlarının tanıtımına teşvik etmek, sanat terapisi öğrencilerinin araştırma projelerine katılımlarını teşvikte bulunmak,
- 4- Sanat terapistlerinin mesleki eğitimlerini ve niteliklerini korumak ve geliştirme sorumlulukları için teşvik etmek, sanat terapistinin mesleki faaliyetiyle ilgili teorik bilgi ve pratik becerileri tamamlayıcı en son bilimsel bilgi ve araştırma sonuçlarını dikkate alarak; pratik ve bilimsel araştırmalar gerçekleştirmek,
- 5- Sanat terapisinin prensiplerini ve sanat terapistlerinin iyi uygulamalarını detaylandırmak, sanat terapistlerinin uygulamalarına daha fazla entegre olmak,

- 6- Tıbbi terapistlerin araştırma enstitüleri ve kurumları, tıbbi, sağlık ve sosyal bakım kurumları ve eğitim kurumları ile bu sektörlerin uzmanlarını bir araya getiren profesyonel organizasyonlar ile iş birliğini yapılması konusunda teşvikte bulunmak,
- 7- Üyelerinin haklarını ve Birliğin diğer hedeflerini yerine getirdiği ve yasalara aykırı olmamak koşulu ile yasayla korunan mesleki, yasal ve ekonomik menfaatlerini savunmak,
- 8- Letonya ve dünyadaki sanat terapisti, organizasyonlar, dernekler ve dernek çalışmalarıyla ilişkili diğer organizasyonlara katılmak, katılmak için çeşitli organizasyonlar ve derneklerdeki Letonya sanat terapistlerinin profesyonel çıkarlarını temsil etmek,
- 9- Hastalıkların önlenmesi, rehabilitasyon süreci, genel fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal refahın korunması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi konularında sanat terapisinin önemi, gerekliliği ve olanaklarının gerçek ve eksiksiz bir resmini oluşturmak.

5.7. Arjantin Müzik Terapi Birliği (ASAM)

Arjantin'de müzik terapiye ilişkin ilk çalışmalar 1948 yılında ünlü bir grup müzik öğretmenin engelli çocuklar için yaptıkları programlarla başlamıştır. Önde gelen bir gurup doktor 1966 yılında Arjantin Müzik Terapi Birliğini (ASAM), 1967 yılında ise Universidad del Salvador'da Üniversite Müzik Terapi Kolu'nu kurmuştur. 1968 yılında Müzik Terapisi ile ilgili ilk konferans gerçekleştirilmiştir. Brezilya, Peru, Uruguay, Şili ve Venezüella'dan katılan konuklar, Latin Amerika'nın gelişmesinde önemli katkılar saylayacak eserler sunmuşlardır. 1976'da Buenos Aires, II. Dünya Müzik Terapisi Kongresi'ne ev sahipliği yapmıştır. 2008 yılında XII. Dünya Müzik Terapisi Kongresinde Buenos Aires Müzik Kültür, Ses ve Sağlık sloganlarıyla dünyadaki profesyonelleri bir araya getirmiştir (Erişim Tarihi: 07.03.2018 <http://asamdifusion.wixsite.com/musicoterapia/historia>).

Türkiye müzik terapi ve müzikle tedavi konusunda temelleri çok eski tarihlere dayanan bir medeniyete sahip olmasına karşın bu alanla ilgili olan çalışmaları ne

yazık ki yeni filizlenmeye başlamıştır. Dünya ülkelerinin çoğunda müzik terapi ile ilgili sertifika programları, yüksek lisans programları yıllardan beri bulunmakta ve müzik terapistliği meslek olarak icra edilmektedir. Türkiye' de ise ilk sertifikalı müzik terapi programı başlangıç tarihi maalesef 2016 yılına dayanmaktadır.

Üsküdar üniversitesi sürekli eğitim uygulama ve araştırma merkezinde Ocak 2016 yılı itibari ile sertifikalı müzik terapi programı uygulanmaktadır. Eğitim programı Nefes Terapi (Doğru Nefes Alma), dijital ve canlı enstrüman uygulamaları, ses terapi, ses masajı, vibrasyon (titreşim i Terapi), Sound Terapi, klasik Türk müziği ve klasik Batı müziği dinletilerini kapsamaktadır (Erişim Tarihi: 12.03.2018 <https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/1181/uskudar-universitesinde-muzik-terapi-egitimi-basliyor>). Bu programın eğitimcileri Prof.Dr. Sevda Asqarova, Uzm. Mert Nar ve Uzm. Serkan Eröz'dür. Müzikle Terapi 'de çağdaş Tıp'ın, psikoloji ve psikiyatride kullanılan çeşitli yöntemlerini uygulamalarla zenginleştirip eğitim-öğretime katkısı olan araştırmalar yapmak programın temel amacını oluşturmaktadır. Eğitime Tıp, Psikoloji, Güzel Sanatlar Bölümü Mezunları, Müzik Öğretmenleri ve Sağlık Bilimleri alanından katılım sağlanabilmektedir. Eğitim süresi 4 gün olup toplam 16 saati kapsamaktadır (Erişim Tarihi: 12.03.2018 <http://usem.uskudar.edu.tr/egitim/muzik-terapi-egitim-programi>).

İstanbul Medipol Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, sağlık ve müzik mesleğine mensup bireyler için müzik terapi sertifikası veren kurumlardan bir diğeridir. Sağlık mensuplarının eğitim süresi toplamda 205 saat, müzik mensuplarının ise 185 saattir. Programın amacı, müzik terapi yapacak Sağlık Meslek ve Müzik Alanı Mensuplarına, bu uygulamaları etkin ve verimli bir biçimde yerine getirmelerini sağlayacak yeterlikleri kazandırmaktır. Bireylerin fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel ihtiyaçlarından herhangi birinin karşılanmasında müziğin ve müzik uygulamalarının, konusunda ehliyetli profesyoneller aracılığıyla kullanıldığı klinik ve kanıta dayalı bir uygulamadır (Erişim Tarihi: 14.03.2018 <http://sem.medipol.edu.tr/Egitim/Icerik/2127>).

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Müzik terapini tarihsel süreç içerisinde ele alındığında, Türk toplumlarının ilk icra edenlerinden biri olma özelliğine sahip olmasına rağmen, kurumsallaşmak adına çalışmalarının çok yeni olduğu görülmektedir. İncelenen müzik terapi dernekleri arasında en eskisi 1958'de kurulan İngiliz Müzik Terapi Derneği (BSMT) ve 1976'da kurulan Profesyonel Müzik Terapi Birliğinin (APMT) 2011 yılında birleşmesi ile bir araya gelmiş İngiliz Müzik Terapi Birliği'dir (BAMT). En yenisi ise 2016 yılında Türkiye'de kurulmuş Uygulamalı Müzik Terapi Derneği (UMTED) ve Müzik Terapi Derneğidir (MÜZTED). Tüm derneklerin genel amacı toplum sağlığına müzikle tedavi yolu ile katkıda bulunmak, halkı bilinçlendirmek, müzik terapi alanında ulusal ve uluslararası standartlarda çalışmalar yaparak ülkenin vizyonunu yükseltmek, müzik terapi alanında gelişim sağlamak ve bu yolda çalışmalar yapmak üzere araştırmacı müzik terapistler yetiştirilmesi için yön vermek, yol göstermektir. Tüm bunların yanı sıra Türkiye'de diğer ülkelerde de olduğu gibi Müzik Terapi sertifika programları başlatılmıştır. Üsküdar ve İstanbul Modipol Üniversiteleri sağlık ve müzik mesleklerine mensup bireylere ücret karşılığında eğitim vererek sertifika imkânı sunmaktadır.

Türkiye müzik terapi anlamında köklü bir geçmişe sahip değerleri kültür hazinesinde barındıran bir ülkedir. Her ne kadar Müzik Terapi adına yapılan çalışmalar geç başlamış olsa da bu alandaki çalışmaları başlatan ve uygulayan ilk toplumlardan biri olduğu da düşünülmeli ve bu alanda yenilikçi çalışmalar yapılmalıdır. Müzik Terapi ile ilgili yapılmış bilimsel makaleler ve tezler incelendiğinde çalışmaların çoğunluğu psikoloji ve tıp alanından olduğu görülmektedir. Bu bağlamda müzik alanında uzman bireylerinde teşvik edilerek, müzik terapi alanda çalışmalar yapması sağlanmalıdır. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesinde disiplinler arası diyaloglar kurulabilir ve deneysel yöntemlerle çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ak, A. Ş. (1994). 20. Yüzyıla Kadar Fransa'da Müzikoterapi Uygulamaları ve Türk-İslam Tedavi Metotlarının Avrupa'ya Tesirleri. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi
- Ak, A. Ş. (2013). *Avrupa ve Türk İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları (2. Basım)*. Ötüken yayınları. İstanbul
- Arslan, H. (2015). Müzik Terapi ve Dini Müzik Hikmet Yurdu Düşünce – *Yorum ve Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*. Cilt:8 Sayı:16, 103-127, DOI NUMBER: 10.17540/hikmet.20151612069.
- Behar, C. (2017). *Kan Dolaşımı, Ameliyat ve Musiki Makamları Kantemiroğlu (1673-1723) ve Edvar'ının Sıra dışı müzikal serüveni*. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- Clark, M. A. (2014) Görsel İşitsel Yapımlarda Müziğin Yaşlılık Terapisine Etkileri, Türkiye, ABD Örneğinde Karşılaştırılmalı Uygulamaları. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı. Doktora Tezi.
- Fındıkoğlu, S. (2015). Şizofrenik Hastalarda Müzik Terapinin Ruhsal Durum Üzerine Etkileri. İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Gençel, Ö. (2006) Müzikle Tedavi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:14 No:2. 697-706.
- Öztürk, L., Erseven, H., Atik, M. F. (2009), *Makamdan Şifaya*. Türkiye İş Bankası Yayınları. İstanbul.
- Sezer, F. (2011). Öfke ve Psikolojik Belirtiler Üzerine Müziğin Etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. Cilt:8 Sayı:1. 1472-1493.
- Uçaner, B. Öztürk B. (2009) Türkiye'de ve Dünyada Müzikle Tedavi Uygulamaları. 1. Uluslararası Eğitim Araştırma Kongresi. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi. 1-13.
- Ulusal, A. (2015) Acil Servise Başvuran Hastalarda Triajda Müzik Yayınının Ağrı ve Anksiyeteye Olan Etkisinin Araştırılması. Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı. Uzmanlık Tezi.

- Vizeli, M. (2010). Koroner Anjiyografi Uygulanacak Hastalarda Müzik Terapisinin Anksiyete Düzeyine Etkisi. Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Yıldırım, A. Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. Baskı)*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- <http://www.jmta.jp/en/> (Erişim tarihi: 28.02.2018).
- <http://iamt.net.in/iamt.php> (Erişim Tarihi: 28.02.2018).
- <https://www.austmta.org.au/about-us/history> (Erişim tarihi: 28.02.2018).
- <https://www.bamt.org/about-british-association-for-music-therapy/history.html> (Erişim Tarihi: 05.03.2018).
- <https://www.bamt.org/about-british-association-for-music-therapy/aims-and-remit.html> (Erişim Tarihi: 05.03.2018).
- <http://umted.org/kurumsal/vizyon-misyon/> (Erişim Tarihi: 06.03.2018).
- <http://umted.org/kurumsal/tuzuk/> (Erişim Tarihi: 06.03.2018).
- <http://www.muzted.com/tuzuk.php> (Erişim Tarihi 07.03.2018).
- <http://www.arttherapy.lv/lv/lmta/lmta-vesture> (Erişim Tarihi: 07.03.2018).
- <http://asamdifusion.wixsite.com/musicoterapia/historia> (Erişim Tarihi: 07.03.2018).
- <https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/1181/uskudar-universitesinde-muzik-terapi-egitimi-basliyor> (Erişim Tarihi: 12.03.2018).
- <http://usem.uskudar.edu.tr/egitim/muzik-terapi-egitim-programi> (Erişim Tarihi: 12.03.2018).
- <http://sem.medipol.edu.tr/Egitim/lcerik/2127> (Erişim Tarihi: 14.03.2018).

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

When looked at the history books, it is encountered that there were societies, which used music as sanitary purposes in the past and this method is still used today. Moreover, it is seen that there were buildings and foundations which serve as a musical therapy and treatment center, and now we also have buildings and foundations such as musical therapy federations, communities, and associations. For example, spiritual beings have important places in the lives of the people who live in primitive tribes. Doctors have tried to cure patients by using music and dance along with some herbs and medicines. Also, patients have aimed to get rid of their ailments by letting themselves to magicians and priests claiming to have some sort of power (Ak, 1994: 4). The purpose of that research; by determining the musical therapy associations, unions, institutions located mainly in Turkey and in the other World countries, is to analyze them on various variables.

2. Method

In that research qualitative methods have been used. The scope of the research is composed of Music Therapy Associations in the World; institutions, organizations, or unions. The sampling method has been used due to lacking time. Along with carrying out sampling in a random way, while selecting the countries it has been paid attention to pick at least one from Middle, one from East and one from West. As samples, Japanese Music Therapy Association (JMTA), Indian Association of Music Therapy (IMTA), Australian Music Therapy Association (AMTA), British Association of Music Therapy (BAMT), Music Therapy Association (MÜZTED) which is in Turkey and Applied Music Therapy Association(UMTED) have been chosen. In research, document review has been used as a data-gathering method. Research data have been gathered through using the internet sites of the associations which have been chosen as samples. The given parts in the site such as mission, vision, and aims have been evaluated

and attached to the findings part of the research. Subsequently; results have been acquired by interpreting those findings.

3. Findings, Discussion and Results

The main goal of all associations is to attribute to the health of society through musical therapy, inform society, enhance the vision of country by carrying out music therapy studies in national and international standards, make advances in the field of music therapy and guide to raise music therapists who will make studies on that field. in addition to all these; just like the other countries, music therapy certificate programs have initiated in Turkey, too. Uskudar and Istanbul Medipol Universities offer a chance to have a certificate to people who are connected to jobs regarding music and health for a fee.